

Кунгурцев Ростислав Віталійович

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Наукова керівниця – проф. Бойко Я.В.

ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ КОЛОРАТИВНОЇ ЛЕКСИКИ В ЮРИДИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Колоративна лексика є важливою складовою юридичної термінології, що поєднує мовні, правові та культурні аспекти. Використання кольороназв у правничих текстах сприяє точному формулюванню юридичних норм, позначенню правових концептів, класифікації правових явищ і процесів, а також забезпеченню формальності й однозначності правової комунікації (Артикуца, 2004, 45).

Колоративні терміни в юридичному дискурсі можуть виконувати такі основні функції:

- символічну – колірні позначення передають додаткові смислові відтінки або конотації. Наприклад, термін "black law" (чорний закон) використовується для позначення жорстких та репресивних законодавчих актів (Mellinkoff, 1963, 72);

- класифікаційну – колір може слугувати засобом розмежування правових категорій. Наприклад, "white paper" (біла книга) – це офіційний урядовий документ, що містить пропозиції щодо певної політики (Otto, 1981, 86);

- стилістичну – колоративи можуть надавати юридичним текстам експресивності або формальності. Наприклад, "red tape" (бюрократична тяганина) вказує на надмірну зарегульованість адміністративних процесів (Білозерська, Возненко, Радецька, 2010, 112);

- термінологічну – деякі колоративи мають чітке юридичне значення, яке виходить за межі їх первинного кольорового значення, наприклад, "blue laws" (закони про дотримання моральності, які забороняють певну комерційну діяльність у вихідні дні) (Child, 1990, 136).

Юридичний дискурс, будучи високо формалізованою системою комунікації, використовує колоративну лексику не лише для створення нових термінів, а й для закріплення правових категорій та норм. Такі терміни, як "green card" (посвідка на проживання в США), "black list" (список небажаних осіб), "golden handshake" (щедра вихідна допомога при звільненні), міцно закріпилися в правових системах

різних країн та потребують точного перекладу для збереження їх юридичної валідності (Гумовська, 2000, 56).

Структурно-семантичний аналіз колоративної лексики в юридичному дискурсі виявляє такі основні труднощі її перекладу.

Полісемія – багато колоративних термінів мають кілька значень залежно від контексту. Наприклад, термін "red flag" може означати як сигнал про небезпеку, так і підозрілу фінансову операцію (Карабан, 2001, 98).

Відсутність еквівалентів у мові перекладу – деякі колоративні терміни не мають точних відповідників в іншій мові, що потребує адаптації або описового перекладу. Наприклад, "blue slip" (неофіційний протест сенатора США щодо призначення посадової особи) в українському перекладі може бути передано лише пояснювально (Berlin, Kay, 1991, 74).

Культурні розбіжності – значення кольорів може відрізнятися у правових традиціях різних країн. Наприклад, у США "white collar crime" означає злочини, пов'язані з економічними махінаціями, тоді як у деяких європейських країнах використовується термін "financial crime" (Артикуца, 2004, 121).

Важливу роль у перекладі колоративної юридичної термінології відіграють різні стратегії:

Транскодування – використовується у випадках, коли термін запозичується без змін, наприклад, "green card" → "грін-карта" (Гумовська, 2000, 143).

Калькування – застосовується для збереження структурного складу терміна, наприклад, "black market" → "чорний ринок" (Білозерська, Возненко, Радецька, 2010, 65).

Аналогова заміна – коли дослівний переклад неможливий, підбирається аналог у мові перекладу, наприклад, "red tape" → "бюрократична тяганина" (Otto, 1981, 81).

Експлікація (описовий переклад) – використовується у разі відсутності прямого відповідника, наприклад, "blue slip" → "відмова сенатора щодо призначення посадової особи" (Berlin, Kay, 1991, 93).

Таким чином, дослідження колоративної лексики у юридичному дискурсі є важливим напрямом сучасного юридичного перекладознавства. Колоративні терміни відіграють значну роль у правовій комунікації, забезпечуючи точність та

експресивність висловлювань. Вони відображають особливості правових систем і культурних контекстів, що робить їх переклад складним, але надзвичайно важливим процесом. Застосування оптимальних стратегій перекладу дозволяє зберегти правову точність тексту, мінімізувати ризик юридичних непорозумінь і забезпечити ефективну міжкультурну юридичну комунікацію.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Артикуца Н. В. (2004). *Мова права і юридична термінологія*. Київ: Стилос.
2. Білозерська Л., Возненко Н., Радецька С. (2010). *Термінологія та переклад*. Вінниця: Нова книга.
3. Гумовська І. М. (2000). *Англійська юридична термінологія*. Київ: Наука.
4. Карабан В. І. (2001). *Переклад англійської наукової і технічної літератури*. Вінниця, Нова книга.
5. Berlin B., Kay P. (1991). *Basic Color Terms: Their Universality and Evolution*. Berkeley: University of California Press.
6. Child B. (1990). Language Preferences of Judges and Lawyers. *Florida Bar Journal*. 32, 60-65.
7. Mellinkoff D. (1963). *The Language of the Law*. Boston: Little, Brown and Co.
8. Otto W. (1981). *Die Paradoxie einer Fachsprache*. Stuttgart: Der öffentliche Sprachgebrauch.

Макарченко Станіслав Ігорович

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Наукова керівниця – ст. викл. Махович І.А.

МАШИННИЙ ПЕРЕКЛАД: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У сучасному глобалізованому світі ефективна міжмовна комунікація є ключовим фактором у науці, бізнесі, освіті та міжнародних відносинах. Машинний переклад став невід'ємною частиною цього процесу, забезпечуючи швидкий і доступний переклад текстів різної складності. Його роль особливо зросла в умовах цифровізації, коли потреба в оперативному доступі до інформації різними мовами постійно збільшується.

Особливу увагу слід приділити складним аспектам перекладу, таким як передача сленгових виразів і неологізмів, що, згідно з дослідженнями, є досить складним завданням через їхню експресивність та емоційне забарвлення. Наприклад, у перекладі молодіжного сленгу використовуються різні методи, включаючи транслітерацію, калькування та описовий переклад. Це підкреслює